Контрольный экземпляр

Масса а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

СЕВГІАТ

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома, Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Советен Министрий Советен орган

«СВЕТ»

Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

№ 32 (4477). ШИНАРДИ, 16 март, 1971 шу. Мах 2 кеп.

Газета арадувл 1923 шера деНз

ХЬАЙБАШ ЛЕЛАДЕРАШ ТОХАБАЛА БЕЗА

Шин кІира мара дисадал КПСС XXIV съезд хьаелла. Коммунистически парте а деррігача вай хьалха а вахаре Іалымате бокха лаарХам бІалаш болла іу событенга доккхійча кхьаьгаьна ламмашца нахьбаьдаре берриг шоай лиз тІабахийта кхьаьгаш ба советски нах. Хьаеллача парте съезда сийна лаха социалистически декхарашца тІаІийаш а Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета сийна хьайбай продукци йоаккхийта алламмашца, нечкъаьлаьчу планаш совгІа дукхха дулх, шура, кхійола продукташ йохка.

ЧІоаттІа хьшнар аййина кхьаьгаш ба хІанз колхозийн совхозийн фермий болхлой, шаьрж шиІа социалистически яьх. Республика дуХгаІйолча районий тохаваьмаша январи февраль бетташка дикка толамаш дІьхад хьайбаш леладелча фермий болх тоабева. Кьаьстта дика да толамаш цхьоаІгІа март тІаХхоачаш хьалхарча квартале пачхьалхенга дулх дохкера план а шоай тІаІийа декхарийн а Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Министерствийн Совета Совет Лакхехьарча Совета Совет Лакхехьарча Совета Совет Лакхехьарча

ПАРТИЙНИ ВАХАР

ДОШ ГІУЛАКХАЦА ЧІОАГІДУ

Тха боахама къаъхегамхошта доккхий хІамал карагІаьнна дІаьхкача пхиметтан а юбилейн шера а. Планал дукхха тІех ехкар тха совхозо комсаш, ялат, сом, бамладаларш. ХІаьта пхе шера тха хьашкара ченей 44433 тонн комсаш, 2331 тонн ялат, 363 тонн сом, 361 тонн бамладаларш.

Дика аьттув болашан къаьхьий-гал тха хьайбан леладеларша а. 1970 шера планаГІа доагІаро 1300 центнер болча 1340 центнер дыхьхад дулх, лийрхІачул шозза совгІа, хІара нана хьажкина тІехьа 18 курсх хьехьа, хІара нана сайна тІехьара 111 фуъ гуллаьд, нана 85 болча.

Ишитта толаме чаьхъаьккхар барзІлагІа пятилетка тІа ярьгІар локкхачу завода бокъдолаш а. ЧьаьгІар дакхкара пхе шера задаин 102,8 процент кхочушъяьй, 1970 шера — 124,7 процент. Цу дерригех совхозо пхе шера хьахкина пайда планан лийрхІачул 1262 заар сом сов а боалаш 9171 заар сомага дІаькхьачар.

Из толам боаккхача хьалхарча мугІарчашка лаьттаргІа совхозо комунисташ ба. Царна тІаьлатт ух кулгалгІ хиларца производства кертерча участкашка болх вІашгІехьбаккхарГІа бола белхтоькъам а. Тха совхозо директор Саблин Петр Федорович боахм вІашагІебеллача дийнахь дешнна керте латташ хьавоагІа, цхьолагІча отделене управляющи А. В. Золотарев институте дийша ваьина агроном ба, Дагестански юртбоахама институте ух шера дийна вовл юолагІча отделенна Керте латтА ВХІУ съезда Рагачев а. Массеях шу да Л. П. Тарасова цу отделене агроном йола. Совхозе эгтара лакхаГІа кошний хьукмаш ахкебаш цхьолагІча отделене комсаш лелаеран ба, Ленинскн юбилей езьаьчьа шера комсаш лелаеча ойг бригаладах барХІне шоай социалистически декхарш хьаьгІаьнна. Цу отделенерча коммуниста нох Петрова кулгалдена бригада соаьхк 112 гектар йолча бешара 742 тонн комсаш чуера, тІаьнІйн социалистически декхар 644 тонн йоаккхарГа аьнна мара да хиннача. Шоай доаш кхочушдир дІадахача шера цхьолагІча отделенерча юбилей комсаш ни. Дишлова, Братчик, Кротова керте латтаца бригадай къаьгІамхошца.

Хьокхамо къаьхьег чьаьгІар доаккхача завода коммунисташа а. Юбилейн шерен ГІАЙНА ГІАЬНА сийнен яьржача яхье дика масалаш гойташ хьабаьккий коммунисташ завода лабораторе болхлой Т. Т. Гапонова, Р. Р. Ахмаева. Ше пачалхьн волча цех хьаьхьгам нийса вІашгІехьбаккха хошш ва коммунист В. И. Мазнашвили.

Цу предприяте дукха дахь керда технологи балха кхочушдаяра, къаьхьегама оварле лаккъяра. Совхо къаьхьегама оварле планал шозза совгІа лакхьий пар, лийрхІачул совгІа 91 заар сома пайда баьЬ. Кьилбисеча районашка заводо дІадахкийча чьаьгІара рекламашца хиннаяш.

Шолл бергІра яра тІабехкийтаб ух тІехьарча хана совхозо комунисташ — механизатораша кхашка кулгаца дечя балхаитта комплексни механизаци яра. Цу ловрхІамеча гІулакха нинпатарш ба цхьолагІча бригадаш, тракторни бригада бригадир, КПСС Наурски райкома чен Джамалдинов Іаддал, топлиевн аппаратура тоаю слесарь, коммуникативеска къаьхьегама ударник А. И. Алденов. Совхоза механизаторашца цхьана фо детташ комсаш лаьттан кІалара мукъаьнкаш агрегаташ кийчьий цар. Из баьхьал доаш бІаьстн из хала болх ба да бешаш мукъаьбаьнна дукха мах ГхмдолГа сагота балхаш да хьожаберГа.

Дукхха хана дена говза комсаш лелаер волаш белгалваьнна ва коммунист Н. Г. Любезнов. Шийна тІаьлилла моллагІа гІулакх тешшаме кхочушдиеш ва из. Дика йой ше комсаш, тарахь сайна из хий дехкий хуьле цун учьстке тІоаьлда дІа да кхочаш моттиг бисаш. Дукха пайдане хІаьмаш хезад цунгара кьонна боьхьоштА. Кхочамбоьлаьрш тарада да деш тІеьхьуьлараьх нах нов. Любезнов. Цо къаьхьегаГа бригада ихе шера 79 гектар комсий бешара 27240 центнер комсаш чуера, планан 24850 центнер хиннаяш, планал совгІа яьккха продукция 41100 сома лаьхьа я.

Юбилейн шера яьржача яхье «Ростелекомаца» обязанноа щолеГа гІоначи 4200 сом премия енай тха совхозо.

Укх деношка тха къаьхьегамхошца дукха дувц КПСС ХХІУ съезда Директивай процессаш лаьца. Холхьа боахам дегІаболаьбаран ньха вахара хьал тоаьраран ба, ГІаьнна шийна енна Ленинскн Юбилейн медаль. Ха яха воллаше а къаьхьегамах къаста магаш нов. Войницкена. Тамаш а яц. Дерриг вахар цунна дийзр да из.

И. ПЛИЕВ.

ЗАВОДА ВЕТЕРАН

Нерге тІоллаш дан цу тайнарг йоазув а долаш «Красная заводе» яхача газета копатех»й экономически Іилмай доктора А. Курсие статьи.

АПН-о лоц я ь ших копатех из газета дешарашта.

●

Боккхача политическин пачахьалхецан лоарХІадера документ да 1971 — 1975 шерашка СССР хьалха боахам дегІаболаьбаран ахе шера планах йолча КПСС ХХІУ-на съезда Директивай проект. Экономикана кІоарГта экономически анализ яра ларда тІе, Іилма - технически прогресса карагІдаьннарш — термат а дечкийдаьна цо шийна чулоаьг советски общество тІа-тІа чІоагІаГІа дегІаьхьара керттера никьн перспективашкі болгаьлаш болча партие хІинаяра экономически ньхьа ГІоллаш ньнна ньнна ньнна

ПАРТЕ ПЛАНАШ—ХАЛКЪА ПЛАНАШ

КПСС XXIV съезда Директивай проект ювц

Керда толамаш доахаргда

КПСС XXIV съезда Директивай проекта тІа дІаЮ междаьлъта доаха промышленность дегІайоьлаяра ешо йолча йоаЮхоЮ Карабулакски бурвутохара балхий управленне коллектива кьаьхьагаМ хьинар яйЗаьл. Партеи правительствани эьалхьаЦка оттаЗда дежкарш толамца хЮачашдара шоай ишо кхобергбаш межкдьаьта лехараше. Чоаьлхенча геологическая эьалхька кІоаргеи тІехІоаргеи бурда тохаш Ізаьлъ опыта анаесеи оаригІІоаьхарбы бурвн тохара сухал лаКхьара, мах кІезигаГІа ДІаБаьйтара, кьаьхьагаМа оасарен ювцЮ, ювцЮ - разведкеи (тохкама) балхий эффективности лаКхьара.

Уйх пятилетКагІа «Іаьржа дошув» дукхагІа дакКхар межкдьаьтеи гаэи йолла керда мотгиигаш ЮоанаЗ. Ц ГІулакха эьалхька ЛаТхьара тайша да. ХІаиа Карабулак - Ачалкха, Заманкула, Кьилбаседа Заманкула, Алхан-чурта, Закана, ДаьттаГІа майдашка тохкама балхаш деш да.

Межкдьаьтеи гаэи лехара кертера перспективаеи мезозойски юрскии тІоиаш да.

1971 — 75 шерашка доккхийн бекттоКтамеи декларан хЮачашдеш дезаи я управлене коллектив. 188 эаар метр тохкама бурув а тохаш хьадоаккхача межкдьаьтна 53,5 миллион тонн тІаккхийта еза. Духха кьаьхьегаи дІаЮоьаргбаца цо. Вешта аьлча, бурув дукхагІеи кІоаргеІеи тоха дезаргда. Карабулак - Ачалкхера, Заманкулара 4 эаар метр кІоаргаиарда межкдьаьтеи гаэи техкай, иштта Сериоводскера лаКхера меловии тІоаиаш а техкал. Хьалха саина геттара кІоаргеча лаКхерча тІоиашка дог доахилга я. Цхьаьаькъа, Заманкулаг 3900 — 4000 метр кІоаргача разрыв хиннай. Цунна лаКхе геттара хьовзаделла ухача пороллаЗ лаКхерча меловии тІоиашка межкдьаьтеи гаэи ялара белгалоаьнаш гучаьлийай. Цхьаьаькъа лаКхерча тІоиаиЗ 4000 метрал кІоаргаГІа баг геологическе хьалхара ца керда межкдьаьта запасаш ца хала да, е шерал хьалхарГІа тохка а лургдаш иа.

Межкдьаьтеи гаэи йоаллаш хІо да мегача тохкаиаш дьаьа а ца дьаьа а майдай приборгоиа зонай геологически хьалхар хІаиа а техка кьаьнаш. ХІаиа а боКьоица техка ялаЗза йолча, цхьаьаькъа приборгоиа зонашка гаэи йоаллаш ювцЮ ГІулакхера Заманкулаг Карабулак - Ачалкхеи майдашта тара хила мег цара геологически хьалхилар. КІалара структура лаХара дукха балхаи ду управлене коллективо, хІаиа аьлча, межкдьаьтеи гаэи йоалла коллектиг корая мег цІитара. ХІаиа Алхинчурте бурув тохаш да 5,6 эаар метр кІоаргаГІа бурув № 1003 йолча скважинна. Заманкулг 6 эаар метр кІоаргга бурув тохо деина № 80 йоаь скважина оттаеи я. 4—4,5 эаар метр кІоаргга ужа Заманера лаКхера меловии ДаьттаГІарга меловии юрскии тІоиашг тохкаш да. Уйх пятилетКагІа керда майдашка геттара кІоаргга тохкама бурув тохарГІоаьлаш да.

Хьалхашка латта декхарш толамца хЮачашдеш сошаЗза даьттаза чеиаи тохкараша. ПеЗкІоаргга бурув тохара ГІоаиЗ йоккха опыта лаКхЗ гоиаЗи йолча, чоаьлхенг геологически хьалаш даиа довзаеча управлене болхлоиа, специалистаиа ца рубеж йоккхарГІоа. ЦІеерш хеза и мастерашеи ши. Малхайлов, Золин, Буняеи керте латта бригадаш. ДІаЗхеча пятилетКагІа ЗІаране 15—16 эаар метр бурув а тохаш, ХЮачам хиллаш материально - техническеи Іалаш а беш технически пийса план уьтайина аварп ца еш графикал хьалха бурлаш тІеХЮоарга бурув тохалургхилар баКъдар цар.

Бурув сихагІа тохара, аварп ца хилийтарп бохи цІенагІа барай хетаиь организационно - техническеи мероприятеш чаХьхьа ЛаКхІа: гидромонитореи цхьаьрошечии остех биззаГІа пайда яца, кхи шер ца деш коминальни диаметра оттаеиа бурув тохи, керлача тайнай турбобурша пиЗана бурув тоха, кхиярш. Управлене болхдоиа творчески а вешта а хьинаре хьаьхьегараЗ совгІа «Грозиефь» объединенегара, межкдьаьта промышленности министерствагара, межкдьаьта машинашЗеча заводашкара новЬоьстал юварда хьалхашка лаТхьа сийлеи декхарш толамца хЮачашдара.

Къаьстта иа аьчча далаш, остех пайда ийбелга дика тоа иа дича дарглаи. ЧІоаГІаеча пороллаХ 100 —150 метр бурув тохалургдаш ЗІурувни эш. Вешта аьчча, цар балха сухал 5—10-зза лаКхье еза. ХІаиа долаш дараш дох, тІаккха уж кІоаргга чуда а доахаш хуиеш дукха ха йоь.

Керлача пятилетКагІа Даьттаге кхи а дукхагІа бурув тоха дезаиг да. Боеш, аьлеш долаш, паьхьаш электролиеш доацаш хала мотгиг и Даьттагіе. ЦІуулхьа пакъаш, электрически бурзамеи лиеш дахкара «Грозиефь» объединенегара новЬоьстал ЗІаиа техкай, иштта Сериоводскера лаКхера меловии тІоиашг а техкал. Хьалха саина геттара кІоаргеча лаКхерча тІоиашка дог доахилга я. Цхьаьаькъа, Заманкулг 3900 — 4000 метр кІоаргга разрыв хиннай. Цунна лаКхе геттара хьовзаделла ухача пороллаЗ лаКхерча меловии тІоиашка межкдьаьтеи гаэи ялара белгалоаьнаш гучаьлийай. Цхьаьаькъа лаКхерча тІоиаиЗ 4000 метрал кІоаргаГІа баг геологически хьалхар ца керда межкдьаьта запасаш иа хала да, е шерал хьалхарГІа тохка а лургдаш иа.

Межкдьаьтеи гаэи йоаллаш хІо да мегача тохкаиаш дьаьа а ца дьаьа а майдай приборгоиа зонай геологически хьалхар хІаиа а техка кьаьнаш. ХІаиа а боКьоица техка ялаЗза йолча, цхьаьаькъа приборгоиа зонашка гаэи йоаллаш ювцЮ ГІулакхера Заманкулаг Карабулак - Ачалкхеи майдашта тара хила мег цара геологически хьалхилар. КІалара структура лаХара дукха балхаи ду управлене коллективо, хІаиа аьлча, межкдьаьтеи гаэи йоалла коллектиг корая мег цІитара. ХІаиа Алхинчурте бурув тохаш да 5,6 эаар метр кІоаргга бурув № 1003 йолча скважинна. Заманкулг 6 эаар метр кІоаргга бурув тохо деина № 80 йоаь скважина оттаеи я. 4—4,5 эаар метр кІоаргга ужа Заманера лаКхера меловии ДаьттаГІарга меловии юрскии тІоиашг тохкаш да. Уйх пятилетКагІа керда майдашка геттара кІоаргга тохкама бурув тохарГІоаьлаш да.

Хьалхашка латта декхарш толамца хЮачашдеш сошаЗза даьттаза чеиаи тохкараша. ПеЗкІоаргга бурув тохара ГІоаиЗ йоккха опыта лаКхЗ гоиаЗи йолча, чоаьлхенг геологически хьалаш даиа довзаеча управлене болхлоиа, специалистаиа ца рубеж йоккхарГІоа. ЦІеерш хеза и мастерашеи ши. Малхайлов, Золин, Буняеи керте латта бригадаш. ДІаЗхеча пятилетКагІа ЗІаране 15—16 эаар метр бурув а тохаш, ХЮачам хиллаш материально - техническеи Іалаш а беш технически пийса план уьтайина аварп ца еш графикал хьалха бурлаш тІеХЮоарга бурув тохалургхилар баКъдар цар.

Бурув сихагІа тохара, аварп ца хилийтарп бохи цІенагІа барай хетаиь организационно - техническеи мероприятеш чаХьхьа ЛаКхІа: гидромонитореи остех биззаГІа пайда яца, кхи шер ца деш коминальни диаметра оттаеиа бурув тохи, керлача тайнай турбобурша пиЗана бурув тоха, кхиярш. Управлене болхдоиа творчески а вешта а хьинаре хьаьхьегараЗ совгІа «Грозиефь» объединенегара, межкдьаьта промышленности министерствагара, межкдьаьта машинашЗеча заводашкара новЬоьстал юварда хьалхашка лаТхьа сийлеи декхарш толамца хЮачашдара.

Къаьстта иа аьчча далаш, остех пайда ийбелга дика тоа иа дича дарглаи. ЧІоаГІаеча пороллаХ 100 —150 метр бурув тохалургдаш ЗІурувни эш. Вешта аьчча, цар балха сухал 5—10-зза лаКхье еза. ХІаиа долаш дараш дох, тІаккха уж кІоаргга чуда а доахаш хуиеш дукха ха йоь.

Керлача пятилетКагІа Даьттаге кхи а дукхагІа бурув тоха дезаиг да. Боеш, аьлеш долаш, паьхьаш электролиеш доацаш хала мотгиг и Даьттагіе. ЦІуулхьа пакъаш, электрически бурзамеи лиеш дахкара «Грозиефь» объединенегара новЬоьстал ЗІаиа техкай, иштта Сериоводскера лаКхера меловии тІоиашг а техкал. Хьалха саина геттара кІоаргеча лаКхерча тІоиашка дог доахилга я. Цхьаьаькъа, Заманкулг 3900 — 4000 метр кІоаргга разрыв хиннай. Цунна лаКхе геттара хьовзаделла ухача пороллаЗ лаКхерча меловии тІоиашка межкдьаьтеи гаэи ялара белгалоаьнаш гучаьлийай. Цхьаьаькъа лаКхерча тІоиаиЗ 4000 метрал кІоаргаГІа баг геологически хьалхар ца керда межкдьаьта запасаш иа хала да, е шерал хьалхарГІа тохка а лургдаш иа.

Межкдьаьтеи гаэи йоаллаш хІо да мегача тохкаиаш дьаьа а ца дьаьа а майдай приборгоиа зонай геологически хьалхар хІаиа а техка кьаьнаш. ХІаиа а боКьоица техка ялаЗза йолча, цхьаьаькъа приборгоиа зонашка гаэи йоаллаш ювцЮ ГІулакхера Заманкулаг Карабулак - Ачалкхеи майдашта тара хила мег цара геологически хьалхилар. КІалара структура лаХара дукха балхаи ду управлене коллективо, хІаиа аьлча, межкдьаьтеи гаэи йоалла коллектиг корая мег цІитара. ХІаиа Алхинчурте бурув тохаш да 5,6 эаар метр кІоаргга бурув № 1003 йолча скважинна. Заманкулг 6 эаар метр кІоаргга бурув тохо деина № 80 йоаь скважина оттаеи я. 4—4,5 эаар метр кІоаргга ужа Заманера лаКхера меловии ДаьттаГІарга меловии юрскии тІоиашг тохкаш да. Уйх пятилетКагІа керда майдашка геттара кІоаргга тохкама бурув тохарГІоаьлаш да.

Хьалхашка латта декхарш толамца хЮачашдеш сошаЗза даьттаза чеиаи тохкараша. ПеЗкІоаргга бурув тохара ГІоаиЗ йоккха опыта лаКхЗ гоиаЗи йолча, чоаьлхенг геологически хьалаш даиа довзаеча управлене болхлоиа, специалистаиа ца рубеж йоккхарГІоа. ЦІеерш хеза и мастерашеи ши. Ма-

Грозненски химически комбината № 7 йолча цехе нагахь болхло ваг трубокомпрессорин оборудоване машинист, коммунистически къаьхьегана ударник А. Лешев иа воьзаин пуи сий ца деш. Цо беча балхах тийша да арахецача продукце дикаг лаахх хилар. Цуо-

Грозненски объединении ТЭЦ-ца № 1 йолча электростанне Г. М. Брякунова болх бу 30 шу совгІа ха я. Электростанне эгІара ХьалхарчарІа елар цунна коммунистически къаьхьегана ударник ярца сийлеи цІи, иштта цунна синай профессех дикагІоьла болхло яха сийлеи цІи а. «За трудовое отличие» яха ши медаль синай цунна. ХІаиа КПСС XXIV-ча съезда сийна къаьхьегана вахте оттаьчарна юкъе хьалха латт яз.

СУРТА ТІА: къаьхьегана ветеран Б. Брякунов.

А. ТОМИНА сурт, Грозненгро инженер.

ГІУЛАКХАШ ЭРГАДАРГДА

Докхий иа керлача пятилетКагІа ялхчашде еза декларан. КПСС XXIV-ча съезда Директивай проекта тІа лаьрхІад иуртбоьхама продукци яькхара шера ювцЮ боарам дІадахача ихе шерача пийсочча 20—22 процент лаХьбе.

Проекта тІа лаьрхІад уьх пятилетКагІа ювцЮ лаьрхІаЗча хІара шера межка чудаьла терриГІа ялат 195 миллион тоннага ЛаКхочаЗе. Из декхар кхоачашдеча шоаиашара доагІаеи дола дакьа ца лаца лаьрхІад тха районе юрта боьхама кьаьхьегамхошна а. 18290 гектар долча лаьтта хІара гектара тІара ЗІадаьхча пеграрчА 4,3 центнер, е 24,5 процент дукхагІа чудаьхьарда ялат. Из дуларца Директиваиша хьежжа минеральни удобреиеш дукхагІа йоькг, 1718 гектар долча лаьтта хиш дехка лаьрхІа йолча керлача хий эхача сетаг боьхоца пайда эиг, хий дехка лаьтташ дІаьхо дукхагІа хуаййе.

Цу ГІулакхан эиг реальни торошш районе йолаш я. Алхха цхьаьн «Ингушский» совхозе ДІаьхьайла хий эха сеть хьаьхьара наькъыца яхь тІа а хий дехкаеи лаьтташ-та юкъеЗоалае йиш я 400 гектар. Директивай проектага хьежжа тха колхозийн совхозийн материально-технически база ІалашІаьра боьхаиашта тІа-тІа дукхагІа хьарчаш керда тайп-тайпара иш боьла иуртбоьхама техника—трактораш, комбайнаш, автомашинаш, кхьяраш.

ДІаьхача пятилетКагІа ялхча лаьтта хІара гектара тІа 1,5—2 центнер ца еш минеральни удобреиеш ца тийсача метте, уьх шера наччаьхьалхеиа уьх дукхагІа хьаьхедараГІа тхоа йиш хургьа хий ца дехкаеи лаьттаЗ хІара гектара тІа — 4—5 центнер; хий дехкаеи лаьттаЗ хІара гектара тІа 8—10 центнер минеральни удобреиеш тасса.

Іилмаи хьаьхьалаттача практикаи хьаьхьехьад, 4—5 центнер минеральни удобреиеш тайсача хІара гектара тІара 5—6 центнер лаьхьгІа хьувьзам чуйа йиш хилар.

Райие колхозийн совхозийн кІаиша шера - шера дукхагІа тессарзГІ оргиничеи удобреиеш. ХІаиаьаца хІара гектара тІа — 8—10 тоин мара иа тайса органически удобреиеш, шера - шера дукхагІа а тессаиг, пятилетка чакхйоьлаш 25—30 тоннага ДІахочарГІа. Алхха уьх шера дІабахача шиа бетта кийг а дІаьхаца ЛадаЗьлаЗ 20000 тоин совгІа ехо. Из керттерча дІаьхе хьажжийй, гидуаргий, бацьдаьрин кхаиша тессад.

Сорташ хьинар хуьлда мишка хуьлда «Кавказ» яьчча колхозе ДІаьйнаЗ лаьхха хьуьхьаг телаш дола академика Лукьяненкоеч хьадаь кІіна сорташ — «Аврора, Кавказ». Уьх тІехьаьрчА 10—15 шера районе боьхамашка дуХьхьаша хьедаьЗ шоай ювцЮ ду. Из 1971 шера 1200 гектара тІа ЗІедурзеш.

Дешка дукхагІа хуьрда ялаьта культурашца ЗІаоьш дола лаьтташ «Кавказ» яьчча колхозе «Ингушский» совхозеи 1971 шера 100 гектара тІа ешиеш горох. Районеча 2300 гектар долча хий дехкаеи ялаьтташ хий дикагІа дехкаеи удобреиеш тессарзеи чотах лаьтташца боьхо продукци яькха дукхагІа лургьа, хьаьЗай боьхама доаьхарий база тоьергьа.

Шоаш хьийгаеи кхьх хьаьхьучтущара бедхлойн колхозойн бесам соблаккхар дукха прогрессийн системагІа кхьаьхегамах мах тергбола ГІулакх ялІаьлІаьхьалкхар районе боьхамашка, 30 механизированиг ЗІаеиа ялІаьгІа а еза доаллечарна ДІаеиаЗ лаьттан участкашца, юртбоьхама техника болхлой. Хьаьбаь боьхам дола доаьхарашца ІалашІаьра дукхагІа дайийнаЗ дукхаеча шерашца чІаоьла баьщаеи ялаьта бобоьн культурашца, доаьлна дожди мех боьхьаьгІа хала эоьшча бьлой конвейер хургйоьлаеи слеиа оттаьлЗ. Цу совгІа, уьх пятилетКагІа промышленни лаьда чІа дукхагІа яха ЗІадаьхьа шура, бежан дух, хьаьхий дух, хьаьбаь лежаду механизированийн автоматизированийн ферманаш хьал а еи. Цу тайнара, тха ювцЮ лелаьдаеи, хьаьхарч лелаеи, доаргаеи шин сменатІа болх беш хургьа, кІуранца кхьаьхегана хала болх бе безаргбаш. Цу совгІа, дикка лаьхлургьа кхьаьхегана осарале, лохлургбе продукци дехкарга дІабода мах.

Парте XXIV-ча съезда Директивай проектах лаьца беседаеи еи болча колхозхошеи : болхлошеи, юрта боьхама специалистаеи КПСС Центральни Комитетан Советски правительственен дегІтара барбал ола цар кхьаьхегана той дамм йоаХхоеи терком эрах, кьаьхьегана хьаьаеи тоьаргда а хьал-торе лаьхьарах а.

Керлача пятилетКагІа хьаьхьаг ка латта декхарш хЮачашдергда районе юрта боьхама кІоаргамхошна, — цунна а тешаЗ ду ЗІаиа боьхамашна ІІаьстаеи баьхашка ева кийчоеи.

А. ДАСИЕВ, МалгІабина районе юрта боьхама управленне керттерча агроном.

ДЕШАР—ДЕКХАР А ЭШАР А

СССР-е КХИЙНАРИЙ ОБРАЗОВАНЕ СИСТЕМА

«Съезде белгалоьхьх хьаьхьаг ма мохк шеррача фронтагІа коммунизм хьаьлъеи боаллача хьалашка керда саг массе а оагІорна кхетам луш хьаьхьевелга, хьалха образованеи культурен ІІаХо дегІаьхьулаеча тІа-іІа боьккхагІча лоарХіаме хилар». (КПСС Центральни Комитетан хьаьхьеча йолча КПСС XXIII съезда Резолюце тІара).

Дешилга СССР- да а да граждаиий декхар. Советски Конституце тьаьхьайкаьчча дешара боьхонах декхар хинна дІаоттар кхетаде баьннай советски нах. Цу декхарах хьоачашдача даргдоаца ГІулакх хинна иа Іеш, эгІара а хьаьхьагІа эйнаеи даьа духовни ГІулакх а хинна. Социалистически общества хІара члена кхетаЗу ваХаре камаьхьалонларга долча дерриГІа наькъыца дешарга ГІолла хьаьделлаЗуш хилар. Дешара йолла торонаи, ойлаш ма хиллара. ХьаьгІеиад а а, дешар Іоьхаде а, а хаие тІеЗза даьа, эшаьдаеи из Іомаде беаьм болаш хилар мара даьа.

Ухьаза цифраш ца хьоачайича эргьаеи, 1969 шера СССР-е дешара эрг=эргача тайнаца чульда ца 78 миллион саг хиннаь. Иарех юкъардешара школашца деша ваьгІаеи 49 миллион саг, лаКхеча дешара заведенешка — 4,5 миллион, техникумашкеи кхьйолча юкъерча специальни дешара заведенешка — 4,3 миллион саг. БарХІ шера дешара школа йистеьнькъай 4.5 миллион саго; цу тІа а боТхлойн юрташкарчеи кагирхой школашка барХІ шера дешар дийна ваьнна 450 эаар совгІа саг, юкъера (цхьаьІта шера) дешар дийна ваьнна 600 эаар совгІа саг...

ХьоажгІа даьа кІоьалхойн юрташкарчеи кагирхой школашка ГІолла йиш я. Уж я молларІІа цхьан хана моллаГІа даде а доза бахььаьан хилараь массеви (берий) юкъера школа йисте ца йоаккхаеннача ЗІонача боьхлоштеи колхозхоштеи (дешаргхой яьнна ха 16 шу а яхьі дукхагІа а хуЗ) лаьрхІа юкъар — образовательни юкъерча дешара заведенеи. Бахььамаш малагІаш хуЗ? Тайп-тайпара хуЗ. Хьайла, масала: боккхагІчар дешар ГІемо ювкъаГІиначІ, кагирхой хьаьхье а производстве баьа ГІерг, кагий наьхи мехкарийн заводашка, фабрикашкі, учреждешка уьх, колхозашкеи совхозашкеи бахьа уьх, — алаиа йІдар саина доаЗча вахара ГІулаьхха уйлаш а йолаш... Парех дукхаиееь ІІа на кьаьстаеи дуе ДІахо дешара чІоаГІі тІаккхуьн хилар, хІаьта вахаро ше а дешара тІаУвз: вай замагІа массанаьха а эшаш ма бий диша, культурин, техника дика йовза наьх, хІаьта техника хІаиаарча хаиарча производеств лард а ма йий. Цуа совгІа, дукхагІа хоьш, дукхагІа кхеташ йоаЗча совгІа саг дукхагІа рузкъа ма ехаачий ше ХьеГача кхьх.

Ераш я В. И. Ленина цІерагІча Московски паччаьхьалкхен педагогически институтерца экономически образоване лабораторе теркамера экспериме н т а л ь н и дапнеш. Лар хьаьхьех 9—10-классеи образованеи йолча болхлошъ керда техника 6—7 класе лаьккхараца ерзаечуа шозза сиХагІа іомаьь карарзаеи хилар. Цхьа тарифни разряз тІаХехетийтара юкъъера лаьрхІача 5 шу эш 5—6 класе лаьккхача слесарь-инструментальщика, 8—9 класе лаьккхачеа 2—3 шу эш, юкъера школа (10 шера) эйтіеькъкхача болхлочуи цунга цаІ — цаГах шу мара иа долача жоттиге. Цу тайнара бола зеи баьккхаб йоазаш йолча Владимир Ильича цІерагІча московски заводе... Иазамо хургдоа сурт гучадаргда нагахьа санна агротехнически Іилма кердагІча даиней ларда тІа лелабу ХІаиазара механизированийн юрта боахам хьаййача а. Иштта хьаьхадоах вахаро, ІІаьта из дита йиш йолаш а даьа.

Советски паччаьхьалкхенеи, Коммунистически парте масса а хана йоккха йоаЗо я а яьй, ю а ю квалифицированийн кадраш дегІаьхулаеча. Уж даиа эшаш я социалистически общество дегІаьхулаеча, коммунизм хьаьлъе эйхара. ХІаьта коммунизмагІа Іилма, техника, искусство, культура цІаькка а біарга ца йІнача тайнара тоаенна дІаэтта еза а я, хьаьхьалеи физически кьаьхьегана юкъера, городаи юртаи юкъера эрганоиаи дІаЗуг еаза а я. Промышленнеста тайп-тайнарча доьхьоьшкарча шерраче масса а оагІонгахьарчеи Іилма-техническеи революце замано хьаьхадоах иштта уж кадраш эшаш хилар.

Алхха 1965 шера 9 миллион болхло ГІулакхера саги квалифицаци лаьхьара дешар дийна ваьккъашна, 4 миллион болхлочеа кера профессеи Іомаьй, юрта боахама 772 эаар механизатор кийчаьь...

ДегІаьх иштта болхлойн юрташкарчеи кагирхой школаи дуХьхьал а. 1945 — 46 шераца ГІолла 12.5 эаар, деша ваГІаеи 714,5 эаар саг а волаш, 1960—61 шераца — 25,2 эаар, цига деша ваГІаеи 2770 эаар саг а волаш. 1967 шера городашкеи юрташкеи хиннай 20 эаар совгІа болхлойн юрташкарчеи кагирхой а хийнарий а школашка, цига деша ваГІаеи 5 миллион гаргІа саг... Паччаьхьалкхенеи дукхха а ахча хьежаду школашта, — дагадехийтургда вай юкъара дешар дешача школа цхьан дешархочуга 1969 шера дІадаХар 100 сомага дІаккъьчалга. Дукха да промышленни предприятеша, колхозашца дешдар а — инициативни наьхьаца цар школьни эдаееи хьалъю, оборудовани ийо ,хьехархошта цІенош хьалдг.

Тіехіка болдлой кагирхой школаи я, масала, Брянскерча когагІирса фабрике, Челябинскерча тракторни заводе, Златоустерча (Урале) металлургически заводе, Ликине-дулеве (Москвана воххе), кхьча городашка. Уж ца іІа а моллаГІа школаи а йоаЗ наьи, ювнагІа «говаьлий анкЗаш» я — цигарча дешархошца юкъарча — дешара предметашца цхьана йІоаргта производеза лардаеи Іомаь, квалифицаци лаХхЮо, лаьрхІа ца ГІулакха хьоастабаЗча специалисташа кулгІа а деш. ХІаьта ца тайнара Іола школаеи йистеьнькъарашта дешар Іомадаь хиларах дочча аттестацаЗца цхьана производстваа говаьлий дипломаи а тел. Говаьлий школашка (классашка а) шин шера деш йоккха производственни стаж йолча паха.

Боьхлойн юрташкарчеи кагирхой школаи дешархошна пайда ваьккъашна, 4 миллион болхлочеа кера профессеи Іомаьй, юрта боахама 772 эаар механизатор кийчаьь...

ДегІаьх иштта болхлойн юрташкарчеи кагирхой школаи дуХьхьал а. 1945 — 46 шераца ГІолла 12.5 эаар, деша ваГІаеи 714,5 эаар саг а волаш, 1960—61 шераца — 25,2 эаар, цига деша ваГІаеи 2770 эаар саг а волаш. 1967 шера городашкеи юрташкеи хиннай 20 эаар совгІа болхлойн юрташкарчеи кагирхой а хийнарий а школаш, цига деша ваГІаеи 5 миллион гаргІа саг... Паччаьхьалкхенеи дукхха а ахча хьежаду школаштА, — дагадехийтургда вай юкъара дешар дешача школа цхьан дешархочуга 1969 шера дІадаХар 100 сомага дІаккъьчалга.

ДАЬРАШИ ДЕ ЛЕРХІАРАШИ

1971 — 1975 шераца СССР-ЧІ ХІаьхьа боахам дегІаьблаьбарах йолча КПСС XXIV-ча съезда Директивай проект кенатеха ораяккхбо политически цхьаьгаеи хьинар ЧІоаГІа йІаьл Суржеский районе ХІ шаьрстеьлаь дегІаьча болхлоиа хьаьхьеннаЗ ЧІоаГІа йІаьл Суржеский районе ХІ шаьрстеьлаь дегІаьча болхлоиа хьаьхьеннаЗ.

Іаьа порхІе а цохвой партийн организацешка партийни собранеш хинна йІ шерраче активо даьЗа а лоарІаш. Йхе шера плана ЛаьхьчІаьрча КПСС XXIV съезда Директивай проект йІйна а йІйна, партийни собранеша ЧІоаГІа хьоаЗийтар иа.

ХІара агитаторш, политинформаторш, пропагандистаеи хьаьхьаеи декхарш оттаЗар собранеша Директивай проекта шерра пропаганда а еш, цу лара тІа КПСС XXIV-ча съезда баха боагІІаеи тайнара пакъаЗАча ТІаийна производственни декхарш хьоачашдара къаьхьегамхой оарцагІбаьхьа.

КПСС XXIII-ча съезда а цул тІехьагІаргА КПСС ЦК Пленумий а юрта боахамах йоьта решенеи хЮачам а еш, тха колхоза коллективо дикача производственни хьокъамашца чаккхьаьхьа БорІІаГІа пятилетка. Йхе шера керттера ТІара йоргбоьхамах продукташ йоькара план хЮачашдьйІ. Паччаьхьалкхенга планал совгІа декхаг: дуХ — 902 тонн, шура —2430 тонн, фуаш — 2 млн. 350 эаар, тха 47,8 тонн, йІаг — 2984 тонн, баьцьаьлараш — 1740 тонн, коартолаш — 767 тонн, сом — 1025 — тонн.

Йиика болх барах 1967 шера Сийлаьх-йоккхача Октябрьскеи специалистеский революце 50 шу дизара сийна даим ледае КПСС ЦК, СССР Лаьхьеьарча Совета Президиума, СССР Министрий Совета Ше байраьх сийнай колхоза.

Шоай торонаи резервашн дьаьрхІа а, дьаьрхІа, тха колхозхоша шоашта доккхаГІолла социалистически декларан тІаийнаеи 1971 шера а КПСС XXIV-ча съезда баьа боагІІаеи тайнара пакъаЗАча а.

Съезд йІьелла ди хьаГІаьхьеачаеи паччаьхьалкхенга доккарга: дуХ— 344 тонн, планаГІа дьаьрчІаьча 324 тоннана меттел, шура — 760 тонн, планаГІа дьаьрІаьча 750 тоннанд меттел, фуаш планаГІа дьаьрХІачарел 120 эаар дукхагІа.

ХІаиаде а паччаьхьалкхенга дехкаеи: фуаш 243 эаар, дуХ — 62,8 тонн, шура — 462,4 тонн.

Съездал - хьаьхарча деношка дика къаьхьег ца баьцьаьараш деладеш йІаьгІаеи кхдеРаееи. 23 февраце колхоза кхиика дІаЙйхьай 11880 тонн органически удобреиеш. Парникашка дІаЙийнай: кабуц — 220 рама, болгарски шийаз — 200 рама, ціома шийаз — 12 рама, боккажаиаш — 48 рама, помидораш— 620 рама.

ТІаийна декхарш диза хЮачашце, Коммунистически парте XXIV-ча съезда баха боагІІаеча тайнара пакъаЗАча ЛаьрхІа ба кодхоза коммунистаеи комсомольцаеи, берриГІа къаьхьегамхой.

А. ЦУНАНОВ, Суржеиски района XIX-ча партсъезда цІерагІча колхоза партюма секретарь.

«СЕРДАЛО»
3-ча оагІ, 16 март 1971 шу.

ГАЗЕТАША ХОАМ БУ

Наурски района «Терская правда»

ЦІЕ БАЙРАКХ — ДИКАГІЧАРНА

Наурски района колхозашлі совхозашлі юкье 1971 шера февраль бетта духлагіа шуа аккхаро социалистически хьаькамашлі деиутатий автономни райкомо, райисполкома Ціе байракх «Красное Знамя» яхана колхозга йаго лаьрхІаг. Февраль хІоре хьолбача Іоттагера 241 килограмм шера яьккхай цица, соахк ши хана колхозе йьхьа хьаькамашлі 96 килограмм духлагіа я ш.

Бегалгайхьар «Советский Россия» яхана винсовхозо ца бетта дахьа толамаш а.

ДИКАГІБОЛА МЕХАНИЗАТОРАШ БЕЛГАЛБАЬБ

Машинно - тракторни парк бІаьстан кхаьжа дена болхашца дикагІа кийчьаьрга «Победа» яхана винсовхоз механизаторашта юкъ ларжача социалистически ахьа итогашца хьаьвсаьхар дикагІа кийчьенкар боахайна шоллагІча отделене (управляющий — Э. В. Покидове, механик Г. Н. Жизоров) коллектив хилар. Цу коллективна-ца хьожайр совхоз кулгалхошца хьалхара йитто. Шоллагіа мотчиоз я цхьолаьчІенделан (управляющий В. А. Шведко, механик И. Д. Кротов) коллектив.

Техникачу дикагІа ремонт яьхьа 40 механизатора совгІеташ делар.

ЖА-ДАХАРА КИЙЧО ЙЬЯ

Аьттув болаш чакхдаьккхар дІадаха шу Ленина цІеранІа колхоз опыт йола хьайбашлелдер Катаев Бихьвудин керте латтана жалеладеча бригаде. ПланагІа 705 шера боанча 926 Іаьхар дІакхоьссавкар цар. ХІара бІаьй-на тІехьара 133 Іаьхар хьалхе-бир, вешта аьлча заданех совгІа 32 Іаьхар.

КПСС XXIV-ча съезда сийлента чакхдаьккхарш социалистически ахьа баннчаьна Катаева бригада желеладеграша доаг деннад керда толамаш даха. Жа дахкара кампанена боксонца кийчо йьх бьаьнташ уж.

Чура кІира теха хоза кийчьгІ ма чулоагІаьнг помещенеш. Ча дилла кийчьгІ кІийле, 70 клетка оттаьлг, кормушкаш я. «Летучая мышь» яха фонарашца а хьалъаьхкай. Болхлоша лаьрхІа унывальник, таз, йовлакх, кхьйола инвентарь я.

ДЕШАРХОЩЦАРА БУВЗАМ

Грозномера А. Чехова цІеранІа библиотека дешарца дала болхлоша вахаре мел хулча хІиннаьнга хетаяь книжкай выстаькаш, конференеш ю, лекцеш ешаш.

Бокхка пайда эц книжкаш дешара «КПСС XXIV съезд — коммунизм хьаьлъара лаарХІамеГара этапа яхана выставкаг. ХІанзле 3 бІаь гергга книжка дІаденнад цу выставкера дешарната, хІанта керда ара мел доала литература хьатІадаьз.

Иштта лоарХІаме я «БІубена болаш хьалхеБара» йа коммунизмий политически хетам лаьхбара лаьрХІа выставка, «Таханара кердадарш» яха газетийн журналийн выставка. ТІехьарчу «Іа XXIV-ча съезда ешаш» йолаш кийчо, юртбоахаьк дІаХо аІбара даьхьерча парте хьалхашка, оттаьдьча лоарХІаменча -дехкарех, съезда Лиркстиваьй проектах йола материалаш я.

Иштта кийчьлоар библиотекераша «Советская Россия», «Коммунад Союза дехкарашн», «Знамягера сьезда», «ГОЭЛРО плана—50 шу» яхача темах йола выставкаш а.

Кхонгна я корреспонденташа лаьрІа дешара зала библиотекераша Л. Якдаровн Л. Масиенкоси журналст, ядархо, комиссар йолча Л. Рейснерах «Са дечиг я революци», Д. Фурманоах «Гебалгаша найсбо перо» яхача темах обзорашн ялі.

Цул совгІа «Историко-революционни тема — художественни литература» яхача циклах ши конференции хиннай.

— Дешарашта саквердаме а пайдаьне а йола цу тайпара кхы массеех мероприяти чакхдоаккхаргІоьл оаха кастлашка, — йоаг дешара зала заведующе Г. Зангаева.

ЦІи хозача кІаьнсеамхошца, училищца дешархошца дакта а лоацаш «Нохч - ГІалгІайчера социалистически кхаьхьеГара турпалаш» яхача сборникох конференцийн гІулъа, «СССР-е социализм хьалхара», «КПСС — социализм хьалхара организатори кулгалхошца яхача ленински программах кагиршхошта лаарХІа ши беседа-выставкаш ергІа.

Иштта да гаргарча хана библиотека дешара зала болхлоша дІа а де лерхІа а ешлаьккан.

З. ДАШУХАНОВА.

МОСКВА. Парижски коммуна 100 шу дуьзан К. Марксен Ф. Энгельсен музее хьаелларгІолла йитаяка хьолашца юкъеьлчийтай парижски коммунарийн хьовсанах дуьнцан, дуьнен тІа эгарча хьалхара болхлой класса правительство хилаяь тарра коммуна классе ви - маІан хьаделлаш йола тайп-тайпара материалаш. Шерра хьоькха, оттаьлй Парижски коммуна девриДуьнен - исторически лоарХІам хьаьхьоьхаш дола керда даоха К. Маркса, Ф. Энгельса, В. И. Ленина кулгалдоалашн цар балхий изданеший. ЧоаггІа тер-кам ГІаьвзаш я «Парижски коммуна- идеалашн карара хиннаяка разделера материалаш. Выставке гоаташ хургьа коммуна турпалча исторе реликвеш: тІема бадрахх, коммунарий хІамаш, художественни произведеташ, Французски коммунистически партее совгІата музейна енна кхьйола материалаш.

СУРТА ТІА: Парижски коммуна хетаьлча музей экспозице ийхьи стенда хьалгашка ба город Гулерна № 25 йолча школа 9 классера дешархой.

В. ЧЕРЕДИНЦЕВА сурт.

ТАСС фотохроника.

ДУНЕ ЦХЬАН КІИРАГІА

ИНДИ: ПРОГРЕССА НИЗИЙ КОТАЛО

Иоккха сольти хиннай Инде политически вахара. Уьк ленношца чакхъьлаьнча хаьнал хьалха даьлча хоржамашка йоккха котало аьккхай Индира Ганди керте латтана Индийн сан кьаьнан конгресс (ИНК) яхача парте, парламентски халкъа палатера дуьккха а дуьхьарІа йола мотчиган кхачарца.

Из Цвенаштарга толам баьккхаб Индира Ганде правительства чакхъьа оттаьлча прогрессивни агралонн программанна тухьалларнна реакце нисаьнна дІера кхоьсан лоаттаьйеча юкъарІа. Йоккхача капиталаьл лаьттан магнаташнн кІаьстта гоама хиннай моттигерча монополистий доьалхьарча йоккхийча банкашта соаьхк ях национализаци а феодалий аьттонашта доаьув оттаьлрин аграрни реформа чакхъьккхарин тІаберзаьь правительства ниьк а.

ХьалхарІа аьттехьарчар аьккхар котало соаьхк августе бетта хиннича президентски хоржамашка. Цар аьттув бьлаьр доал деш йоа ИНК парти екъа а парте цІерагІа аьттехьарча тІкъама виказ Реди хоржамашца вІаштІехьаккхаьа а. Индира Гандена тІехьалаттарашца цу хаьнг шиЙ доІаьнера кандидат а вІаь ІаоттаьвкаьР боаьхлой болама воккха деятель Гири, хІаьта из президентАла а хержар.

Ийшачуа тІехьаГІа реакце шиЙ атакаш тІаерзийр дуьхьал Индира Гандена цІийна. моллаГІча тайпара аьккха а премьер-министра поетера из аІаькхьа тІехьаГІан. ХІанз хиннача парламентски хоржамашка аьттехьара. низаш гуччаьхь дуьхьаллаьцар Индира Ганде правительства чакхбаккха лаьрХІача прогрессивни агралонн аьккхь. ИНК кандидатаьлн эцнабар дуьхьа пар вІаштІеьлаьлл цу партех ІаьхьаІа «Организация конгресс» яха кьаьнсаьрна группировка а «Джан санГх» — «Сватантра» яха ультрареакционни партеш а юкъехьа блок.

Иоккхача капитало камаьрша фиНансни новкъостаьл дьаьдлаьцьеьа. «сийлаьх-йоккха альянс» (бенйоккхаьн индийскн пресса шиЙ аІн тІаьлаЙ цу реакционни союзах) чІоаГІа йийнар. Харжаьрхша тІехьаьккха кхайсар «Организация конгресс» яхача аьттехьарча группировка мехк лидер «Бхаратия кранти дал» яха кулацко-помещийн парте лиГ-дер Чарла Сингх», «Сватантра» яха ча йоккхача капиталаьл парте председатель Масани, лукхха кхьйола монополистически капиталаьл реакцион боккхий виказлаьн.

«Хьалха котало» — йиштта маІан дьаьл Индира Ганде парламентски хоржамийн результатий. Цу котолонца, белгалдьаьккхар цо, ниьк хьаьелла лоарХІаме социально - экономически аргІалонан пайдаьлаГІча тайпара чакхъьхьара. Мехка чуХьара социальни прогресс, дуьнен хІиттаьнна юкъеьра эрене машарен доттаГІаленна политика чакхъьхьар — иштта да шиЙ доІамеча Индена хьалхашка латта декхаран.

ПАКИСТАНЕРА ГІУЛАНХАШ ХХОХНАДЕННА ЛАТТ

Индена доаллаьх уллача Пакистане хІанз а тІехьа кеГалуш Даккенна латт ГІулакхан: Мехка къуьбеХьарча дьаьдьа тІарча гражданнаш аьннар де ца тухан йола кампаний лаьнна Транспорт, телефонийн телеграфийн буьзам шиЙ боарамагІа ба уьхьаза. цхьаьбаькъа, индийскн территоре цхьа эзарн ах азарн километро Малхбоалехьарча Пакистанах Дакьоаслехьарча Малхбузехьарча Пакистанна буьзам бан.

Иштта хьал эгІуьл мехкэ керттерча политически шиЙ ниьг — цхьа хІинчча кхьча мехКашнарча ГІулакхий министр Бхутто керте латтача пакистанскн халкъа партенен Рахман керте латтача халкъ лигаенен юкъера барт эгІар бахьан доІаш. Шаккхе партн - котьыьнчаН соаьхк декъбрь бетта 7 дийнахь хиннача парламентски хоржамашка. Цхьаьбаькъа. Бхуттс халкъа партн Малхбузехьарча Пакистане котьыьнчаН. Іаьхьта Рахмана халкъа лига — Малхбоалехьарча Пакистане.

Из а воаг а шаккхе партн хоржамашка яхаР прогрессивни социально-экономически агралонан эрене СЕАТО-н СЕНТО-н империалистичеСки блокашта юкъера шоХх хьаьбедиа дІаДехарен лозунгаш а долаш. Дуьхьал из бахьан доІаш бьаьнаб цар толам а. Цхьаьбаькъа. Рахмана халкъа лиГа керттера дІаЙийкарен паІ хиннал иштта Малхбоалехьарча Пакистана шерра автономни лугІа. а, хІаьта из да цунах ГІепаратизмагА кхаЧа - ГІеГтинГа лоарХІаН воаГ Бхуттс халкъа партедера барт эгІаьь ГІулакх.

ВІаШн болабь ІІом сенар мехка президента Яьйа Хана 3 марта Малхбоалехьарча Пакистана столице ЛаКЕ Пакистана керда конституци ХІинчеГІергІоод кхаман собране сесси хьаелла ди отгаьлчуд президента. Цу ГІулакхо «Кеанг - дукха метта доаллаир Малхбоалехьарча Пакистанера ГІулакхан.

Цул тІехьаГІа сесси тІехьаккхха аьнна Яьйа Хана дьа решене Малхбоалехьарча Пакистанера бараш чІоаГІа эгІаз а бигар, гражданна аьннар дерзлоаца кампани цига хьаКхайкаьрга а кхоачаьнр ГІулакх. Мехка цу дьаькъа тІара вахар тІехьа ГІулакх кеГалуш латташ хиларх 25 марта кхаман собране сесси хьаелла ди отгаьлр президента. Цу ГІулакхо «Кеанг - дукха метта доаллаир Малхбоалехьарча Пакистанера ГІулакхан.

Цхьаьбаькъа, кризис цІенаьз дІаккхкарна иолитически партеШта юкъе барт та беза. Барт тоаберГолаш доІа ГІулакхаш деш ба хІаьта из партей лиГерзш. Уьк ГІулакхаш лика чакхдоаХан хилар Хьалькоьх «уйЙаш цхьаьн дер ГІа яхар. мехкара кризис дІаяккхар цу тайпара конституци кийчде хьаман дсеамблена торо лІар» дуьхьа Бхуттс Дакке ва а Рахманнаца вІашагІкхета а кийча хилара.

ВІАШКАТОХАРАШ ВІАШН ХУВЦАР

Уьк кІира хиннача йоккхийча сОбтешца хІеччий дьаькхкар Австралера политически вахар. 8 марта, премьер - министра Гортонца кьоьсан а бьаьнна, оставке вахар оборона министр Фрейзер. Шоллагі ча эйнаьъ, парламенте ше кьаьмаЙ ешн. цо ІаькхайкалІр, «премьер-министра лоарХІамеча поста мегарВолаш ваи Гортон», аьнна. ЧоаГІа халахетар оттар. Цунах пайда пйпар либеральн партте лидера поСте Гортона заместителн кхыча мехкашнарча ГІулакхий министри Макмагон а юкъе волаш болча Гортона политически противниканаш. Цу сьаьте Гортонах болча тешаш хьаькъьхьара цо ши дуьна а оттаьлъ партте парламентски фракце заседаний гулйир. Из бахьан доІаш парте лидера поста тІара а иштта премьер министра поста тІара а ІаВаха вийЙар Гортона. Уьк шаккхе пост дІаЛаьлар Макмагона. ХІаьта Гортон партера гІолаера цуп заместителаЛа а керзар, оборона министралла а хьожаьнр.

ВІашкатохараш хийдалар яхаш, ховш ма ларра. хьаькхоачар хувца мича ду. Из арифметически правило ше ма ярра Австрале политически арене лаьчА хувцамашца ше ма ярра ІаТарЬе мегарбІолаш я. Духах-ГІах зика кхийта долча английскн «бланкоШ тайпе» яхача газета дІаЗора. «Гортона чакхбаьчаьна наьькЛе-башца хургбаш кердача премьерса политически ниьк» яхаш. Из бахьан цу кердача премьера Макмагона а эгІара хьаЛха ше берригача наха хьаьлгашка лаьчА хьамаьлаца:

Цхьаьбаькъа, Австралера цІи яьлча сална сихьвина правительствен кризис — из аЛхха ньаьсГ-ньаьстача наха ІаьдлІ ге доллар дуьхьа доаттаьбкъ кьоьсан хиннА Іаш. Цо, шеко йоаншаш, хьаьхьаьхар австралийскн правительства чурчен арьаьрчен политика дуьккха лоарХІамеча а аспекташ дуьхьарІоьча наха ньаьсГ ІаьдлІ ца ер хилар бахьан доІаш австралийскн правительствена хьалкашка увтта обьективни халонаш. ХІамаЙ маьхаш лаьхьлаьрг, вахара боарам лохбаларг, ихыча мехкий капитал мехка чуйлоаро - цу берригача хІамаша бухйоаларг правительства позицеш. Цхьаьбаькъа. цуи политикера Австралера во лоарХІаШ йола аспект а австралийскн гераШ цара иншаш ВІашагІкхийтача Шта-гІ вьетнамски эвантюрана юкъе лакъа лоацаш хилар. ХІаьта а, дуьхьал из эгІара лоарХІамеГа йола доШ бахьан доІаш, керзача премьера Хазмагона пресс-конференце ше хьаЙкалаьлча тайпара, хьалха хиннача правительства политика «ІІІаХо ьборгьа».

ФРАНЦЕРА МУНИЦИПАЛЬНИ ХОРЖАМАШ

14 мартера дена 21 марте яьхчаЛца муниципальни хоржамашн ду Франце. 38.000 тІаьаь ди аьнна йоЙча муниципальни советашка — иштта оьл Франце Іаььала моттигера органех — 460.000 совгІа депутат ва харжа вешш.

Муниципальни хоржамашн — мехка вахарера йоккха событи. Уьк ЛХа шера цІка ваьн а политически виЙаш ІаЙийЙаса даьхье ІІехьара технеШеш хьаьхьоьхаш йола шиЙ тайпара кинга морг а да.

Французхи коммунистически парти хоржамашка йода муниципитаШта кхаьсГача наьха дуьхьал цар дакъа лоацаш долен демократически лоаГ оттаьлгІа лерзІаш йола программа а йолаш. ФІШ генералЬ йола